

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПСИХОЛОГІЇ
Кафедра психології та особистісного розвитку**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою ННІМП ДЗВО

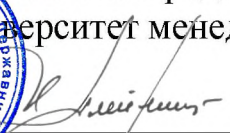
«Університет менеджменту освіти»

«12» вересня 2019 року, протокол № 6

Голова Вченої ради ННІМП ДЗВО

«Університет менеджменту освіти»

 О. В. Алейнікова

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КЛІНІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
за вільним вибором здобувача вищої освіти

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Київ

Робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні питання клінічної психології» за вільним вибором здобувача вищої освіти складена відповідно до навчальних планів освітньо-професійних/освітньо-наукових програм Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

Автор-укладач робочої програми:

Л.А.Інжиєвська кандидат психол. наук, доцент кафедри психології та особистісного розвитку

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри
психології та особистісного розвитку
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
(протокол № 12 від 31 травня 2019 р.)

Затверджено Вченою радою
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти»
(протокол № 5 від 13 червня 2019 р.,
протокол № 6 від 12 вересня 2019 р., зі змінами)

© Інжиєвська Л.А., 2019 рік
© ДВЗО «УМО», 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрями підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність:053 Психологія: Спеціалізація: Кризова психологічна допомога в сучасних умовах	Вибіркова (за вибором ВНЗ)	
		Рік підготовки	
		1-й	
Семестр			
		1-й	
Загальна кількість годин – 90	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Лекції	
			6
		Практичні заняття	
			4
		Самостійна робота	
			80
		Індивідуальні завдання	
		Вид контролю – екзамен	

Примітка: співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання
- для заочної форми навчання – 11% : 89%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є засвоєння сучасних уявлень про психологічне попередження, психодіагностику і психокорекцію захворювань і патологічних станів, поняттям «внутрішньої картини» хвороби та її впливу на соціальне функціонування особистості, актуальними питаннями сучасних технологій та їх психосоціального впливу на подолання різних недуг, психологічними аспектами психологічної діагностики, експертизи, реабілітації що є необхідними складовими сучасних комплексних заходів профілактики та подолання не лише захворювань, а й різних станів дезадаптації.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- розкриття змісту основних понять клінічної психології;;
- ознайомлення з основними проблемами клінічної психології;
- визначення стратегії реабілітації та реадaptaції хворих з урахуванням
- патопсихологічних особливостей та порушень.

Предметом навчальної дисципліни є дослідження психологічних аспектів попередження, психодіагностики та психокорекції захворювань і патологічних станів.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати:

- основні теоретико-методологічні засади клінічної психології;
- деонтологічні аспекти професійної діяльності клінічного психолога.
- психологічні особливості людей з різними соматичними захворюваннями;
- закономірності виникнення та перебігу психосоматичних розладів;
- особливості впливу стресів на психіку людини та стратегії подолання негативних наслідків;

уміти:

- застосовувати набуті теоретичні знання при вирішенні практичних завдань;
- формулювати психологічне завдання у відповідності з клінічним запитом;
- застосовувати найбільш розповсюджені у клініці психодіагностичні методики;
- провести психологічне обстеження з урахуванням нозологічної та вікової специфіки клієнта;
- узагальнити отримані результати та сформулювати психологічний діагноз.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні теоретичні та методологічні аспекти клінічної психології

Тема 1. Вступ до клінічної психології.

Предмет і завдання клінічної психології.

Розділи клінічної психології: патопсихологія, нейропсихологія, психосоматика, психологія розладів особистості, неврозологія, психогігієна, психопрофілактика та інші. Клінічна психологія та медична психологія: співвідношення понять. Завдання клінічної психології у сфері освіти. Завдання клінічної психології у сфері охорони здоров'я. Завдання клінічної психології у соціальній сфері. Історія становлення клінічної психології (Алкемон Кротонський, Гіпократ, Аристотель, Гален, В. Вундт Л. Уїтмер, Е. Крепелін, В.М. Бехтерев, С. Корсаков, П. Ковалевський, Б.В. Зейгарник, С.Я. Рубінштейн, А.Е. Личко, Б.Д. Карвасарський, В.М. Блейхер, Л.Ф. Бурлачук та ін.). Сучасні проблеми клінічної психології України та за кордоном.

Тема 2. Норма та патологія, здоров'я та хвороба у клінічній психології

Поняття норми в клінічній психології. Статистична, оціночна, функціональна, індивідуальна, соціальна норми. Патологія та розлад в клінічній психології: співвідношення понять. Критерії психічного розладу. Зміст поняття «здоров'я» в клінічній психології. Негативне, позитивне, загальне визначення здоров'я. Критерії психічного

здоров'я за ВООЗ. Рівні психічного здоров'я. Розуміння хвороби у клінічній психології. Конструкт хвороби. Біомедична та біопсихосоціальна модель хвороби. Поняття «інвалідність» як крайня форма патології. Класифікації розладів психіки та поведінки (МКХ-10, DSN-V). Симптоми та синдроми психічних розладів.

Тема 3 Методологія та основні методи клініко-психологічного дослідження

Нозологічна та описово-феноменологічна парадигми діагностики хвороби. Діагностичні принципи-альтернативи розмежування психологічних феноменів і психопатологічних симптомів. Мета та основні завдання клініко-психологічного дослідження. Поняття про медичний та психологічний діагнози. Структура клінікопсихологічного дослідження. Особливості проведення клініко-психологічного інтерв'ю. Метод аналізу історії життя особи (анамнез). Суб'єктивний та об'єктивний анамнез. Метод спостереження за поведінкою особи в клінічній психології. Поняття про клініко-психологічний експеримент.

Змістовий модуль 2. Спеціальні теоретичні та прикладні аспекти клінічної психології

Тема 4. Межові розлади особистості. Невротичні розлади

Поняття про «стрес», «стресостійкість», «копінг-стратегії», «механізми психологічного захисту», «інвалідність», «стигма», «інклюдія». Загальний адаптаційний синдром (за Г. Сельє). Загальне поняття про невротичні розлади. Невротичні реакції, невротичні стани і невротичний розвиток особистості. Психодинамічна теорія розвитку невротичних розладів. Когнітивно-поведінкова теорія розвитку невротичних розладів. Критичний вік розвитку невротичних розладів. Неправильний стиль виховання як чинник формування невротичного розладу. Класифікація невротичних розладів за МКХ-10. Фобічний розлад. Генералізований тривожний розлад. Дисоціативний (конверсійний) розлад. Обсесивно-компульсивний розлад. Панічний розлад. Неврастичність. Особливості діагностики та корекції невротичних розладів.

Тема 5. Психосоматичні та соматопсихічні розлади

Визначення поняття «психосоматичні розлади», «соматопсихічні розлади». Психосоматичні співвідношення в межах норми. Чинники розвитку психосоматичних розладів. Класифікація психосоматичних розладів. Психологічний аналіз психосоматичних розладів. Психологічний аналіз соматопсихічних розладів.

Тема 6. Гострий стресовий розлад та посттравматичний стресовий розлад

Ознаки гострого стресового розладу. Етапи переживання ГСР. Поняття та чинники розвитку посттравматичного стресового розладу. Види посттравматичного стресового розладу. Критерії діагностики посттравматичного стресового розладу за МКХ-10 і DSM-V. Особливості діагностики та психотерапії ПТСР.

Тема 7. Психологія хворого та лікувального середовища

Психологія хворого. Медико-психологічні особливості сучасного хворого. Суб'єктивна та об'єктивна важкість захворювання. Поняття про внутрішню картину хвороби. Вчення А.Р. Лурії про „внутрішнє усвідомлення хвороби”. Складові внутрішньої картини. Типи хвороб за їх значенням для особи та відповідні реакції на звістку про хворобу (за З.Д. Ліповскі). Типи психологічного ставлення до хвороби (за А. Лічко, М. Івановим). Форми поведінки особи залежно від психологічної реакції на звістку про хворобу (агравация, симуляція, дисимуляція). Поняття стигми, психологічні підходи до подолання стигматизації. Психологічні особливості лікувального середовища. Поняття про госпіталізм. Психологія медичного працівника. Комунікативні компетентності лікаря. Професійні психічні деформації медичного працівника. Ятрогенія.

Змістовий модуль 3. Спеціальна клінічна психологія

Тема 8. Особливості психології ендокринологічних хворих та осіб із захворюванням органів дихання.

Особливості психіки до та внаслідок патології залоз внутрішньої секреції. Психологія хворих на цукровий діабет. Психологія хворих на базедову хворобу. Психологія хворих на гіпотиріоз (мікседему)

Психологічні фактори, які впливають на виникнення патології органів дихання. Особливості особистості до та внаслідок алергологічних захворювань верхніх дихальних шляхів. Психологія хворого на бронхіальну астму. Психологія хворого на туберкульоз. Специфіка внутрішньої картини хвороби хворого з патологією органів дихання.

Тема 9. Психологія хворих кардіологічного профілю

Поняття поведінки типу «А». Психологічні фактори, що впливають на виникнення серцево-судинних захворювань. Особливості особистості до та внаслідок захворювання на серцево-судинну хворобу. Пізнавальна сфера хворих. Особливості внутрішньої картини хворих на серцево-судинні захворювання. Психологія хворих на гіпертонію. Психологія хворих на ішемічну хворобу серця. Психологія хворого після інфаркту міокарда. Психологія хворого з вродженим пороком серця. Можливості патогенетичної психотерапії у клініці серцево-судинних захворювань. Групова психотерапія. Напрямки родинної психотерапії та родинного консультування

Тема 10. Психологія хворих на захворювання шлунково-кишкового тракту

Психологічні фактори, що впливають на виникнення захворювань шлунково-кишкового тракту. Особливості особистості до та внаслідок захворювань шлунково-кишкового тракту. Специфіка внутрішньої картини хвороби хворих. Психологія хворих на виразкову хворобу шлунку та 12-ти палії кишки. Психологія хворих на гастрит. Психологія хворих на неспецифічний виразковий коліт. Групова психотерапія. Напрямки родинної психотерапії та родинного консультування.

Тема 11. Особливості психології людей з хірургічною патологією

Поняття психологічного операційного стресу. Типи реакцій хворого на факт необхідної операції. Передопераційна тривога. Психічні порушення у хворих в післяопераційний період. Поняття післяопераційної тривоги. Психологія хворих, що перенесли операцію з трансплантації внутрішніх органів. Синдром Мюнхаузена у хірургічній клініці. Психологічна підготовка хворого до операції. Когнітивна психотерапія хворого у доопераційний період. Навчання хворого засобам саморегуляції. Психологічна допомога дітям в доопераційний період.

Тема 12. Психологія жінки у період вагітності.

Феномен пренатальної тривоги. Родинне консультування сімей вагітних. Психопрофілактика болів у пологовому періоді. Можливості використання арт-технік для упередження болів. Навчання навичкам саморегуляції. Психологічна підготовка до материнства. Психічні порушення у післяпологовий період. Післяпологові психози.

Тема 13. Психологія онкологічних хворих. Психологія хворих з інфекційними захворюваннями.

Періоди психічного стану онкологічного хворого. Проблема психологічних факторів, що впливають на виникнення та перебіг онкологічного захворювання. Особливості собистості хворих на різні онкологічні захворювання. Специфіка внутрішньої картини хвороби онкологічного хворого. Особливості психологічного захисту онкологічних хворих. Типи реакцій хворого на діагноз СНІДу. Психогенні порушення хворих на СНІД.

Тема 14. Основи психології здоров'я. Психогігієна та психопрофілактика у клінічній психології

Поняття «здоров'я» та його складові. Рівні здоров'я. Психологічні механізми, що забезпечують здоров'я особи. Психологія здоров'я Психічне та психологічне здоров'я: співвідношення понять. Риси психологічно здорової особи (за К.Роджерсом). Поняття про внутрішню картину здоров'я. Особливості «врівноваженої» людини. Психогігієна у клінічній психології. Методи психогігієни. Психогігієна хворого та медичного працівника. Поняття психопрофілактики. Етапи психопрофілактики (первинна, вторинна, третинна). Види психопрофілактики. Універсальна та вибіркова психопрофілактика. Психопрофілактика психічних розладів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	У тому числі				Усього	У тому числі			
л		п	срс	ір	л		п	срс	ір	
1	2	3	4	5	9	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1.										
Загальні теоретичні та методологічні аспекти клінічної психології										
Тема 1. Вступ до клінічної психології						6	2		4	-
Тема 2. Норма та патологія, здоров'я та хвороба у клінічній психології						5		1	4	-
Тема 3. Методологія та основні методи клініко-психологічного дослідження						4			4	-
Усього годин за змістовим модулем 1						15	2	1	12	-
Змістовий модуль 2.										
Спеціальні теоретичні та прикладні аспекти клінічної психології										
Тема4 . Межові розлади особи. Невротичні розлади						8	2	1	5	-
Тема 5. Психосоматичні та соматопсихічні розлади						5			5	-
Тема 6. Гострий стресовий розлад та посттравматичний стресовий розлад						5			5	-
Тема7 . Психологія хворого та лікувального середовища						5			5	-
Усього годин за змістовим модулем 2						23	2	1	20	-
Змістовий модуль 3.										
Спеціальна клінічна психологія										

Тема 8. . Особливості психології ендокринологічних хворих та осіб із захворюванням органів дихання						5		1	4	-
Тема 9. Психологія хворих кардіологічного профілю						4			4	-
Тема10. Психологія хворих на захворювання шлунково-кишкового тракту						4			4	-
Тема11. Особливості психології людей з хірургічною паталогією										
Тема 12. Психологія жінки у період вагітності.						4			4	-
Тема 13. Психологія онкологічних хворих. Психологія хворих з інфекційними захворюваннями						4			4	-
Тема 14. Основи психології здоров'я. Психогігієна та психопрофілактика у клінічній психології						4			4	
<i>Усього годин за змістовим модулем 3</i>						29		1	28	-
<i>Усього годин за модулем 1</i>						85	6	4	75	-
Модуль 2										
ІНДЗ – КР						5			5	
РАЗОМ:						90	6	4	80	

5. Теми та зміст практичних занять

№ з/п	Теми практичних занять	Зміст практичних занять	Форма контролю	Години	
				д	з
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1.					
Загальні теоретичні та методологічні аспекти клінічної психології					
1.	<i>Норма та патологія, здоров'я та хвороба у клінічній психології</i>	підготувати есе на тему: «Сучасні проблеми охорони психічного здоров'я в Україні та за кордоном». еластичністю попиту та пропонування.	есе		2
2.	<i>Методологія та основні методи клініко-психологічного дослідження</i>	-дослідити сімейну історію захворювань на основі методу генограми. Зробити висновок про вашу генетичну схильність до того чи іншого захворювання - здійснити підбір психологічних методик. Провести клініко - психологічне дослідження особи віком старше 40 років з метою виявлення рівня нервово - психічної стійкості, концентрації уваги, короткочасної пам'яті, опосередкованого запам'ятовування, логічного мислення, афективної сфери, самооцінки.	рисунок конспект		2

		Для виконання завдання можна застосувати наступні методики: методика «Прогноз», теппінг - тест, таблиці Шульте, тест десяти слів Лурії, Піктограма Лурії, Виключення зайвого, Складні аналогії, тест кольорових виборів Люшера, методика Дембо - Рубінштейн тощо. Форма звітності – конспект з описом клінічного інтерв'ю, протоколами, загальним висновком клініко - психологічного дослідження			
<p align="center">Змістовий модуль 2. Спеціальні теоретичні та прикладні аспекти клінічної психології</p>					
3.	<i>Гострий стресовий розлад та ПТСР</i>	законспектувати три психотехніки роботи з ПТСР : 1) Мюллер М. Якщо ви пережили психо -травмуючу подію / пер. з англ.. Д.Бусько, наук. ред.. К.Явна (Серія «Сам собі психотерапевт»). – Львів: Вид -во УКУ : Свічадо, 2014. - 120 с. 2) Протокол з діагностики та терапії ПТСР NICE [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ipz.org.ua/index.php/vydavnytstvo/94-knyhy-3/190-protokoly-z-diahnostyky-ta-terapii-ptsr-nice - 2 3) Тарабрина Н.В. Практикум по психологии посттравматического стресса / Н.В.Тарабрина. – СПб.: Питер, 2001. – 272 с.	конспект		2
4.	<i>Психологія хворого та лікувального середовища</i>	здійснити аналіз психологічних особливостей осіб з психічними розладами на прикладах, взятих з художніх фільмів Для цього слід обрати три фільми зі списку і написати психологічне есе. В есе потрібно вказати вік героя; психологічний феномен, що представлений у поведінці героя фільму (описати конкретні ситуації, що це підтверджують); причини формування феномену; соціальну ситуація розвитку; методи психологічного впливу, що можна порекомендувати у цьому випадку. Список фільмів: - Винні зірки (The Fault in Our Stars, 2014) - Все ще Еліс (Still	конспект		2

		Alice , 2014) - Хороші діти не плачуть (2012) - Брати (Brothers, 2009) - Сібілла (Sybil, 2007) - Ігри розуму (A Beautiful Mind, 2001) - Краще не буває (As Good as It Gets, 1997) - Достукатись до небес (Knockin' on Heaven's Door, 1997) - Пролітаючи над гніздом зозулі (One Flew Over the Cuckoo's Nest, 1975)			
<p align="center">Змістовий модуль 3. Спеціальна клінічна психологія</p>					
5.	Тема 8. Особливості психології ендокринологічних хворих та осіб із захворюванням органів дихання	- законспектувати питання семінару: 1) Никоненко Ю.П. Клінічна психологія: навчальний посібник [Електронний ресурс]/ Укл. Ю. П. Никоненко. – Київ : КНТ, 2016. – С.269-295, 320-358. – Режим доступу: http://culonline.com.ua/Books/klinychna_psychologia.pdf 2) Конечный Р, Психология в медицине [Електронний ресурс] / Конечный Р, Боухал М. Прага : Авиценум, 1983. 405 с. Режим доступу: http://vprosvet.ru/biblioteka/hirurgi	конспект		
6.	Тема 9. Психологія хворих кардіологічного профілю	законспектувати питання семінару: 1) Никоненко Ю.П. Клінічна психологія: навчальний посібник [Електронний ресурс]/ Укл. Ю. П. Никоненко. – Київ : КНТ, 2016. – С.269-295, 320-358. – Режим доступу: http://culonline.com.ua/Books/klinychna_psychologia.pdf 2) Конечный Р, Психология в медицине [Електронний ресурс] / Конечный Р, Боухал М. Прага : Авиценум, 1983. 405 с. Режим доступу: http://vprosvet.ru/biblioteka/hirurgi	конспект		
7.	Тема 10. Психологія хворих на захворювання шлунково-кишкового тракту	провести захід просвітницького спрямування з питань збереження психічного здоров'я та психологічного благополуччя.	конспект		
11.	Тема 11. Особливості психології людей з хірургічною патологією	законспектувати питання семінару: 1) Никоненко Ю.П. Клінічна психологія: навчальний посібник [Електронний ресурс]/ Укл. Ю. П. Никоненко. – Київ : КНТ, 2016. – С.269-295, 320-358. – Режим доступу:	конспект		

		http://culonline.com.ua/Books/klinychna_psychologia.pdf			
14.	<i>Тема 13 Основи психології здоров'я. Психогігієна та психопрофілактика у клінічній психології</i>	законспектувати питання семінару: 1) Никоненко Ю.П. Клінічна психологія: навчальний посібник [Електронний ресурс]/ Укл. Ю. П. Никоненко. – Київ : КНТ, 2016. – С.269-295, 320-358. – Режим доступу: http://culonline.com.ua/Books/klinychna_psychologia.pdf	конспект		
	Разом:				6

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

1. підготовка до аудиторних занять – 10 год.;
 2. підготовка до контрольних заходів – 20 год.;
 3. опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних заняттях – 50 год.
- Усього 80 год.*

Звіти про самостійну роботу не надаються. Вивчення відповідного матеріалу перевіряється під час поточного та підсумкового контролю знань, захисту індивідуальної роботи.

Завдання для самостійної роботи студентів заочної форми навчання з опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних заняттях

<i>Тема</i>	<i>Зміст</i>	<i>Год.</i>
Тема 2. Норма та патологія, здоров'я та хвороба у клінічній психології	Біомедична та біопсихосоціальна модель хвороби. Поняття «інвалідність» як крайня форма патології. Класифікації розладів психіки та поведінки (МКХ- 10, DSN-V). Симптоми та синдроми психічних розладів..	4
Тема 3 Методологія та основні методи клініко-психологічного дослідження	Метод спостереження за поведінкою особи в клінічній психології. психології. Поняття про клініко-психологічний експеримент	4
Тема 4. Межові розлади особистості. Невротичні розлади	Критичний вік розвитку невротичних розладів. Неправильний стиль виховання як чинник формування невротичного розладу. Класифікація невротичних розладів за МКХ-10. Фобічний розлад. Генералізований тривожний розлад. Дисоціативний (конверсійний) розлад.	8
Тема 6. Психосоматичні та соматопсихічні розлади.	1. Психосоматичні співвідношення в межах норми. 2. Основні теорії виникнення психосоматичних розладів. 3. Класифікація психосоматичних розладів (за О. Чабаном О. Хаустовою). 4. Психологічний аналіз психосоматичних та соматопсихічних розладів.	10

Тема 7. Психологія хворого та лікувального середовища	Типи хвороб за їх значенням для особи та відповідні реакції на звістку про хворобу (за З.Д.Ліповскі). Типи психологічного ставлення до хвороби (за А.Лічко, М.Івановим). Форми поведінки особи залежно від психологічної реакції на звістку про хворобу (агравация, симуляція, дисимуляція).	6
Тема 8. Особливості психології ендокринологічних хворих та осіб із захворюванням органів дихання.	Особливості особистості до та внаслідок алергологічних захворювань верхніх дихальних шляхів. Психологія хворого на бронхіальну астму. Психологія хворого на туберкульоз. Специфіка внутрішньої картини хвороби хворого з патологією органів дихання.	4
Тема 9. Психологія хворих кардіологічного профілю	Особливості внутрішньої картини хворих на серцево-судинні захворювання. Психологія хворих на гіпертонію. Психологія хворих на ішемічну хворобу серця.	4
Тема 11. Особливості психології людей з хірургічною патологією	Психологія хворих, що перенесли операцію з трансплантації внутрішніх органів.. Психологічна підготовка хворого до операції. Когнітивна психотерапія хворого у доопераційний період.	4
Тема 12. Психологія жінки у період вагітності.	Психологія хворих з акушерською та гінекологічною патологією. Специфіка діяльності психолога в гінекологічному відділенні.	4
Тема 13. Психологія онкологічних хворих. Психологія хворих з інфекційними захворюваннями	Типи реакцій хворого на діагноз СНІДу. Психогенні порушення хворих на СНІД.	4
Усього:		50

7. Індивідуальна робота

Індивідуальне навчально-дослідне завдання для студентів заочної форми навчання дозволяє їм набути навичок застосовувати методи психологічної діагностики та психопрофілактики на практиці; - вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

Контрольна робота виконується за варіантом, який визначається за принципом відповідності номера варіанту двом останнім цифрам номера залікової книжки студента (якщо номер залікової книжки закінчується на 21 і більше, його треба зменшити на 20, 40, 60 або 80 так, щоб останні дві цифри номера потрапили в діапазон від 1 до 20). Обсяг контрольної роботи – 10-12 сторінок формату А-4 або 18 аркушів учнівського зошита.

Вимоги до ІНДЗ та варіанти завдань для студентів заочної форми навчання викладені у методичних вказівках.

8. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Клінічна психологія» використовуються

проблемно пошукові, ситуаційні вправи, демонстрація, практично-орієнтовані, інформаційні, кейс-метод

Під час лекційного курсу застосовуються:

- мультимедійна презентація;
- слайдова презентація;
- дискусійне обговорення проблемних питань.
- На практичних заняттях застосовуються:
- ситуаційні завдання;
- кооперативне навчання (робота за методом малих груп);
- моделюючі вправи;
- роздатковий матеріал для виконання графоаналітичних вправ.

9. Контрольні заходи та засоби діагностики

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формі письмового тестування з кожної теми. У завданні з кожної теми студентам пропонується 9-11 тестів 3-х рівнів: 1) 5 тестів закритої альтернативної форми (простого множинного вибору «правильно» чи «неправильно»); 2) 3-5 тестів закритої форми множинного вибору з однією правильною відповіддю з 4-х можливих; 3) 1 тест-задача закритої форми з однією правильною відповіддю з 4-х можливих.

На практичних заняттях оцінюється участь в обговоренні ситуацій та виконанні завдань (графоаналітичних вправ та задач).

Індивідуальна робота (контрольна робота студентів заочної форми навчання) захищається перед викладачем.

Підсумковий контроль знань – екзамен.

10. Критерії та шкала оцінювання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни «Клінічна психологія» є:

- повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
 - глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
 - вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
 - вміння застосовувати методи психологічної діагностики та психопрофілактики на практиці;
 - вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач
- Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі (табл. 10.1).

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, результати самостійної роботи студентів) проводиться у % від кількості балів, виділених на завдання, із заокругленням до цілого числа за критеріями:

- 0% – завдання не виконано;
- 40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;
- 60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;
- 80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);
- 100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Таблиця 10.1

Шкала оцінювання студентів заочної форми навчання

Підготовка контрольної роботи (розділи)				Захист	Усього за контрольну роботу	Ауд. робота	Екзамен	Усього
Теоретичне питання 1	Теоретичне питання 2	Графо-аналітична вправа	Задача					
0-10	0-10	0-6	0-4	0-10	0-40	0-20	0-40	0-100

Результати навчання проставляються за трьома шкалами (табл. 10.2). Позитивні оцінки виставляються тільки тим студентам, які виконали всі види навчальної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни і набрали за результатами поточного та підсумкового контролів не менше 60 балів.

Таблиця 10.2

Шкали оцінювання (100-бальна та національна)

90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**Основна:**

1. Галецька І. Клініко-психологічне дослідження: навч. посібник / Інна Галецька. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 242 с.
2. Клінічна психодіагностика: практикум / Редактор-упорядник проф. М.В.Миколайський. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2006. 228 с.
3. Клінічна психологія: словник-довідник / Авт.- уклад. С. В. Діденко К.: Академвидав, 2012. 320 с.
4. Максименко С. Д. Медична психологія / [Максименко С.Д., Цехмістер Я.В., Коваль І. А., Максименко К. С.]; за заг. ред. С. Д. Максименка К., 2014. 520 с.
5. Мушкевич М. І. Клінічна психодіагностика: методичні рекомендації для студентів ф-ту психол / М. І. Мушкевич. Луцьк, 2006. 170 с.
6. Никоненко Ю.П. Клінічна психологія: навчальний посібник [Електронний ресурс] / Укл. Ю. П. Никоненко. Київ : КНТ, 2016. 368с. Режим доступу: http://culonline.com.ua/Books/klinychna_psvhologia.pdf
7. Токман А. А. Психологія способу життя : навч. посіб. Ч. 1. / А. А. Токман, Н. В. Немченко. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2015. 344 с.

8. Федосова Л. О. Клінічна психологія: навчальний посібник. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2013. 248 с.
9. Чабан О.С. Психосоматична медицина (аспекти діагностики та лікування) / О.С.Чабан, О.О.Хаустова. К., 2000.
10. Александер Ф. Психосоматическая медицина. Принципы и практическое применение / Пер. с англ. С. Могилевского. М., 2002. 352 с.
11. Блейхер В.М. Патопсихологическая диагностика / В.М. Блейхер, И.В.Крук. – К., 1986. – 280 с.
12. Карвасарский Б.Д. Клиническая психология / Б.Д.Карвасарский. – СПб: Питер, 2004. – 960 с.
13. Карсон Р. Анормальная психология / Р. Карсон, Дж.Батчер, С.Минека. – 11-е изд. – СПб.: Питер, 2004. – 1167 с.
14. Клиническая психология / Под ред. М. Перре, У. Бауманна. – СПб.: Питер, 2002.
15. Конечный Р. Психология в мелицине [Електронний ресурс] / Конечный Р, Боухал М. – Прага : Авиценум, 1983. – 405 с. – Режим доступу: <http://vprosvet.ru/biblioteka/konechnyj-bouhal-psiologiya-v-medicine/>
16. Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология: Практическое руководство. – М: «Медпресс», 1998. – 592 с.
17. Репина Н.В. Основы клинической психологии / Репина Н.В., Воронцов Д.В., Юматова И.И. – Ростов н/Д: Феникс, 2003. – 480 с.
18. Соммерз-Фланаган Дж. и Р. Клиническое интервьюирование. – М., 2006. – 672 с. Допоміжна:
19. Белей М. Д. Основы діагностичної психології / М. Д. Белей, Л. Д. Тодорів. – Івано-Франківськ: Тіповіт, 2008. – 296 с.
20. Галецька І., Сосновський Т. Психологія здоров'я: теорія та практика. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006 – 338 с.
21. Горбунова В. В. та ін. Соціально-психологічна підтримка адаптації ветеранів АТО: посібник для ведучих груп : навчальний посібник / Горбунова В. В., Карачевський А. Б., Климчук В. О., Нетлюх Г. С., Романчук О. І. – Львів : Інститут психічного здоров'я Українського католицького університету, 2016. – 91 с.
22. Гоян І. М. Методи діагностики психічного розвитку дітей / І. М.Гоян, А. А. Палій // За ред. А. А. Палія. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. – 652 с.
23. Закон України про психіатричну допомогу. – К. : Сфера, 2000. – 50 с.
24. Комінко С. Б. Кращі методи психодіагностики: навч. посіб. / С. Б. Комінко, Г. В. Кучер. – Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – 406 с.
25. Кулеша-Любінець М. М. Вплив фізичного Я-образу на стресостійкість чоловіків зрілого віку з цукровим діабетом [Електронний ресурс] / М. Кулеша-Любінець, М. Петрів // Матеріали XXXII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії» (Переяслав-Хмельницький, 29-30 жовтня 2016 р.) — Режим доступу : <http://conferences.neasmo.org.ua/uk/conf/35/cat/11. - С. 80-83>.
26. Кулеша-Любінець М. М. Особливості копінг-стратегій в осіб з ішемічною хворобою серця [Електронний ресурс] / М. Кулеша-Любінець // Збірник наукових праць: психологія. Вип. 21. – Івано-Франківськ, 2016. – С.134-141. – Режим доступу: <http://www.journals.pu.if.ua/index.php/psp/article/view/1424/0>.

27. Кулеша-Любінець М. М. Професійно-розвивальна практика у лікувально-профілактичних закладах : програма та методичні рекомендації / М. М. Кулеша- Любінець. – Івано-Франківськ: Симфоній форте, 2015. – 64 с.
28. Максимова Н. Ю. Основи дитячої патопсихології: навч. посіб. / Н. Ю. Максимова, К. Л. Мілютіна, В. С. Піскун. – К.: Главник, 2008. – 158 с.
29. Міжнародний класифікатор хвороб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Міжнародний_класифікатор_хвороб.
30. Москалець В. П. Особливості використання методу проєктивного тематичного малюнка в роботі перинатального психолога при підготовці вагітних до пологів / В. П. Москалець, М. Б. Гасюк, О. Ю. Ішук, Г. С. Шевчук // Практична психологія та соціальна робота. – 2007. – №12. – С.38-45.
31. Москалець В. П. Психічне вигорання – реальність чи вигадка? / В. П. Москалець, Т. Колтунович // Практична психологія та соціальна робота. – 2012. – №1. – С.58-65.
32. Мюллер М. Якщо ви пережили психотравмуючу подію / пер. з англ. Д.Бусько, наук. ред. К.Явна (Серія «Сам собі психотерапевт»). – Львів: Вид-во УКУ : Свічадо, 2014. – 120 с.
33. Протокол з діагностики та терапії ПТСР NICE [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ipz.org.ua/index.php/vydavnytstvo/94-knyhy-3/190-protokoly-z-diahnostyky-ta-terapii-ptsr-nice-2>
34. Романчук О. Сім'я що зцілює: Основи терапевтичного батьківства дітей, що зазнали скривдження та емоційного занедбання. Путівник для прийомних батьків і не тільки [Електронний ресурс] / О. Романчук. – Режим доступу: <http://ipz.ucu.edu.ua/books/healing-family>.
35. Селюцький А. І. Психопатологія дитячого віку / А. І. Селюцький. – К., 1997. – 295 с.
36. Синапсис діагностичних критеріїв DSM-V та протоколів NICE для діагностики та лікування основних психічних розладів у дітей та підлітків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ipz.org.ua/index.php/vydavnytstvo/94-knyhy-3/190-protokoly-z-diahnostyky-ta-terapii-ptsr-nice-2>.
37. Уніфікований клінічний протокол первинної вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної психології. Депресія [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://moz.gov.ua/docfiles/dn_20141225_1003dod.pdf
38. Ферреро Б. 365 коротких історій для душі / Бруно Ферреро. – Львів: Свічадо, 2012. – 456с.
39. Шевцова О. Особливості валеонастанов як детермінант психологічного здоров'я особистості у дорослому віці [Електронний ресурс] / О. Шевцова. – Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка. Серія: Психологічні науки – 2 (103). – 2012. – С. 178-181. – Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/964/1/O_Shevtsova_JCHNPU%28PS%29_103_IPPO.pdf
40. Щотка О.П. Вікова психологія: практикум: Навчально-методичний посібник / О. П. Щотка. – Ніжин: Вид-во НДУ ім. М.Гоголя, 2006. – 307 с.
41. Ананьев В.А. Практикум по психологии здоровья. Методическое пособие по первичной специфической и неспецифической профилактике / В. А. Ананьев. – СПб., 2007. – 320 с
42. Антропов Ю. Ф. Психосоматические расстройства и патологические привычные действия у детей и подростков / Ю. Ф. Антропов, Ю. С.Шевченко. – М.: ИИП, 1999.

43. Айви А. Е. и др. Психологическое консультирование и психотерапия. Методы, теории и техники: практическое руководство / Айви А. Е., Айви М. Б., Саймен-Даунинг Л. – М., 1999.
44. Антропов Ю.А. Основы диагностики психических расстройств : рук. для врачей / Ю. А. Антропов, А. Ю. Антропов, Н. Г. Незнанов. — М., 2010. – 384 с.
45. Большаков В. Ю. Психотренинг. Социодинамика, игры, упражнения / В. Ю. Большаков. – СПб., 1996. – 379 с.
46. Бриш К. Х. Терапия нарушения привязанности: от теории к практике / К. Х. Бриш – М.: Когито-Центр, 2012. – 316 с.
47. Бурно М. Е. Клиническая психотерапия. Изд. 2-е, доп. и перераб. – М.: Академический Проект; Деловая книга, 2006. – 800 с.
48. Бурлачук, Л.Ф. Психология жизненных ситуаций / Л.Ф. Бурлачук, Е.Ю. Коржова. – М.: Медицина, 1998. – 263 с.
49. Буянов М. И. Ребенок из неблагополучной семьи: Записки дет. психиатра: Кн. для учителей и родителей / М. И. Буянов. – М.: Просвещение, 1988. – 207 с.
50. Венгер А. Л. Психологические рисуночные тесты: Иллюстрированное руководство / А. Л. Венгер. – М., 2003.
51. Гарбузов В. И. Практическая психотерапия / В. И. Гарбузов. – СПб.: Сфера, 1994.
52. Гройсман А. Л. Клиническая психология, психосоматика и психопрофилактика: Монография / А. Л. Гройсман. – М., 2002. – 452 с.
53. Эда Ле Шан Когда ваш ребенок сводит вас с ума / Эда Ле Шан. – С.-Пб : Прайм-Еврознак, 2005.
54. Еникеева Д. Д. Популярны́е основы психиатрии [Электронный ресурс] /Д. Д. Еникеева. – Д., 1997. – 432 с. – Режим доступа: <http://www.klex.ru/cso>
55. Захаров А. И. Происхождение детских неврозов и психотерапия / А. И. Захаров. – М., 2006.
56. Зейгарник Б. В. Патопсихология / Зейгарник Б. В. – М., 1986.
57. Исаев Д. Н. Детская медицинская психология. Психологическая педиатрия / Д. Н. Исаев. – СПб.: Речь, 2004. – 348 с.
58. Кабанов М. М. Методы психологической диагностики и коррекции в клинике / Кабанов М. М., Личко А. Е., Смирнов В. М. – Л: Медицина, 1983. – 312 с.
59. Коломинский Я.П. Психическое развитие детей в норме и патологии : психологическая диагностика, профилактика и коррекция / Я.П.Коломинский, Е.А.Панько, С.А.Игумнов. – СПб.: Питер, 2004. – 480 с.
60. Кондрашихина О.А. Психогенетика: учебное пособие / О.А.Кондрашихина. – К., 2014. – 168 с.
61. Крайг Г. Психология развития / Г. Крайг, Д. Бокум. – СПб., 2005. – 940 с.
62. Лакосина Н.Д. Медицинская психология / Н.Д.Лакосина, Г.К.Ушаков. – М., 1984. – 272с.
63. Леонгард К. Акцентуированные личности [Электронный ресурс] / К. Леонгард. – К., 1981. – 389с. – Режим доступа: <http://www.klex.ru/ll>.
64. Личко А. Е. Психопатии и акцентуации характера у детей и подростков / А. Е. Личко. – Л.: Медицина, 1983.
65. Меш Е. Детская патопсихология. Нарушение психики ребенка / Е.Меш, Д.Вольф. – СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2003.
66. Николаева В. В. Влияние хронической болезни на психику / В. В. Николаева. – М., 1987. – 168 с.

67. Пезешкиан Н. Психосоматическая медицина и позитивная психотерапия / Н. Пезешкиан. – М., 1996.
68. Пограничная психическая патология в общемедицинской практике / Под ред. А. Б. Смулевича. – М.: 2000. – 224 с.
69. Практическая психодиагностика. Методики и тесты // под ред. Д. Райгородского. – Самара: Бахрах-М, 1998. – 672 с.
70. Романова Е. С. Графические методы в практической психологии / Е. С. Романова. – СПб.: Речь, 2002. – 416 с.
71. Селье Г. Стресс без дистресса / Г. Селье. – М.: Прогресс, 1982.
72. Сыропятов О.Г. Психические и поведенческие расстройства при ВИЧ-инфекции и СПИДе: учебное пособие / О.Г. Сыропятов, Н.А. Джеружинская, В.А. Солдаткин и др. – К., СПб., 2013. – 48 с.
73. Соколова Е. Т. Особенности личности при пограничных расстройствах и соматических заболеваний / Е. Т. Соколова, В. В. Николаева. – М., 1995.
74. Спиваковская А. С. Профилактика детских неврозов. Комплексная психологическая коррекция / А. С. Спиваковская. – М.: МГУ, 1988.
75. Справочник по психологии и психиатрии детского и подросткового возраста / Под ред. С. Ю. Циркина. – СПб.: Питер, 1999. – 746 с.
76. Стайнер Дж. Психические убежища. Патологические организации у психотических, невротических и пограничных пациентов / Пер. англ. – М., 2013. – 239 с.
77. Старшенбаум Г. В. Психосоматика и психотерапия : исцеление души и тела / Г.В.Старшенбаум. – М., 2005. – 496 с.
78. Тарабрина Н.В. Практикум по психологии посттравматического стресса / Н.В.Тарабрина. – СПб.: Питер, 2001. – 272 с.
79. Фрейд А. Норма и патология детского развития / А. Фрейд. – М., 1990.
80. Харди И. Врач, сестра, больной. Психология работы с больными / И. Харди. – Будапешт, 1988.
81. Холмс Д. Анормальная психология / Д.Холмс. – СПб.: Питер, 2003. – 304с.
82. Хомская Е. Д. Нейропсихология: 4-е издание. – СПб.: Питер, 2005. – 496с:
83. Чистякова М. И. Психогимнастика / Под ред. М. И.Буянова. – М.: Просвещение, 1990. – 128 с.
84. Bezplatna pomoc psychologiczna i psychoterapeutyczna w Warszawie: Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Warszawa, 2008. – 31 s.
85. Sek H. Psychologia kliniczna / Sek H. – Warszawa: PWN, 2006 – 2 T.
86. Widiger T. Toward DSM-V and the Classification of Psychopathology / Widiger T., Clark L. – Psychological Bulletin. – 2000. – vol. 126. – № 6. – P. 946-963.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. <http://vprosvet.ru/biblioteka/klinicheskaya-psihologiya/>
2. http://stud.com.ua/28948/psihologiya/klinichna_psihologiya
3. http://culonline.com.ua/Books/klinychna_psvhologia.pdf
4. <http://ulit.inf.ua/klinicheskava-psihologiva-2.html>
5. <https://postnauka.ru/books/20050>

(вносяться в процесі використання робочої програми)

Текст до внесення змін	Нова редакція	Затвердження змін
1. 2.		Протокол № _____, від « _____ » _____ 201__р. Завідувач кафедри _____ (підпис)